

עין משפט נר מצוה

יא א ב מ"י פ"ו מה' יו"ט הלכה ג סמג לאון עה טוש"ע א"ח סימן תקס סעיף ג: יב ג מ"י שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ה: יג ד ה מ"י שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף ט: יד ו מ"י שם טוש"ע שם סעיף ב:
בז ז מ"י פ"ו שם הלכה טו ופ"ח מהלכות עירובין הלכה יד סמג לאון עה טוש"ע א"ח סימן תקכח פ"ב:

רבינו חננאל

אמר רב עירובי תבשילין צריכין דעת. אוקימנא ודאי המניח צריך לומר כי לפלוני ופלוני אני מערב, כשמואל דהוא מערב אכולה נהדרעא, ור' אמי ור' אסי מערבי אכולה טבריא, אבל דעת מי שהניחו אין צריך להיות יודע בשעת עירוב אלא אפילו אחרי כן, ואפילו ביו"ט עצמו אם נודע לו שאחרים ערבי עליו מותר לו לשל, כר' יעקב בר ארי דהוה מערב ומזכיר הרינו מערב זה על כל מי ששכח ולא עירב, ואחריו כן היה מכריז כל מי שלא עירב יבא ויסמוך על עירוב שלי, ואמרינן עד כמה. ואסיקנא עד כדי תחום שבת בא וישאלו וסומך עליו, ובההוא סומא דאמר ליה מר שמואל ביו"ט תא טעור אדידי, בשנה אחרת נמי חזייה ביו"ט דהוה עציב, ואמר ליה פושע הוא, לכולי עלמא שרי וליה אסור א. (אוקימנ) להא מתניתא (הכ). ת"ר יו"ט שחל בע"ש אין מערבין לא עירובי תחומין ולא עירובי חצרות דבר רבי, וחכמים מתירין אוקימנא להא מתני' הכי. וכן שלח ר' אלעזר לגולה. ואסיקנא הלכה כרבי דאמר שאין מערבין, ולא חיישנן למאי דתנינן אין מערבין עירובי תחומין ביו"ט שאתה אוסור בדבר האסור לו כר', כלומר ביו"ט שאסור לצאת חוץ לתחום, כן לערב ביו"ט לצאת בשבת חוץ לתחום אסור, אבל טלטול בחצרות שמותר ביו"ט, יש לו לערב ביו"ט כדי לטלטל בשבת, אע"ג דמסחבר טעמיה לא חיישינן ליה, והלכה כרבי שאין מערבין לא לתחומין ולא לחצרות.

^א ש"ך למטה אחר וחכמים מתירין.

מז:

אמר רבי אבא ערובי תבשילין צריך שיהא בהן כזית.

יש בהלכות ערוב ערובי תחומין לריך שתי סעודות לכל אחד ואחד והכי מסיק בהדיא בעירובין (דף פ:) ערובי חצרות לרימין כגרוגרת לכל אחד ואחד והכי מסיק בהדיא בעירובין (דף פב:) עד שיהא ב' סעודות ואם יש שם מזון ב' סעודות אינו לריך יותר ואפילו מאה יכולין לסמוך עליו ערובי תבשילין בין לאחד בין למאה אינו לריך אלא כזית לכל מין ומין:

[לעיל] **דגים** קבנים מלוחים אין בהם משום בשולי

גברים. דהא נאכלים כמו שהן חיון הואילומלוחים»אכלאם לאהיומלוחים יש בהם משום בשולי נכרים ומימה דאמר בנמס' ע"ז פרק אין מעמידין (דף לח.) כל שאינו עולה על שלחן מלכים ללפת זו את הפת אין זו איסור משום בשולי נכרים וקאמר עלה כגון דגים קטנים וי"ל דהתם בקטנים טפי מיירי והכא מיירי בדגים שאין קטנים כל כך שפעמים שהן עולין על שלחן מלכים ללפת זו את הפת:

קמ"ז **קמחא** עיקר. מכאן אנו סומכין ליקח מן הנכרים פת הנלוש מן הדגים שקורין קנטוי"ש ואובליצ"ש דמאי נחוש אי משום פת עצמו המירו חכמים אי משום דגים ששלקו זה הא אמרינן קמחא עיקר ואין לחלק ולומר דשאני הכא לחומרא כלומר דקמחא שהוא מן שלקות שזלילתו רכה אסור אצל בעלמא שהוא עצ והוי מעשה טעור אף שהימר עיקר לא אזלינן לקולא אי אפשר לומר כן דהא קאמר הכא מהו דמימא הרסנא עיקר כלומר היה לנו להסיר אלמא היכא דהימר עיקר אזלינן בתמיה אפי' לקולא אי לאו דאסיק דקמחא עיקר ואין לחוש שמא הדינים מעופות טמאים דהא אין מרזיין דינינו ושמא יש דם בדינים רובם אין בהם דם ומה שדוקים הדינים נשעה שמימין אותם צרוטצ אס יש בהן דם זהו חומרא בעלמא דהא אס לא נדקון מותרין וגם אין לחוש משום דיני נבלות או מטרפות משום דאזלינן בתר הרוצ וא"ת והא יש לחוש שמא נלושו בדינים טרופות דאמר בחולין (דף סד. ושם) דאין לוקחין בדינים טרופות מן הנכרי וי"ל ה"מ צעינייהו משום דאית בהו ריעותא דמוכחא מלתא ממה שהן טרופות דמגבלות וטרפות אתו וחזנהו ישראל לנכרי אצל הכא שנלושו דליכא שום ריעותא לא חיישינן לשום דבר ויש לומר

יום טוב פרק שני ביצה

הרסנא עיקר. שומן הדגים: **בין לאחד בין למאה**. די להם כזית: **לא דאית ביה כזית**. ולגבי ככר שלם קרי ליה כל שהוא: **תבשיל זה**.

של ערוב: **כצו**. בחומץ ובחרדל ומיני ירקות: **שלוק**. מבושל הרבה מאד: **מבושל**. כהלכתו: **קוליים האספנין**. דג מליח הוא ורך ונאכל

כמו שהוא חי אלא שנותנין עליו חמין וזה בשולו דנתנן במסכת שבת (דף לט.ז.) שהדחתו זו היא גמר מלאכתו: **שנתנו עליו חמין** גרסינן. שעשו לו מערבז יו"ט בשול הראוי לו: **סחלסו**. כשעשה התבשיל אין לו שיעור כמה יהא צו: **סופו**. אכלו או שאצד ושייר ממנו קצת: **מאי לאו אין לו שיעור כלל** לא לרצ ולא למעט: לא אין לו שיעור **למעלה** לומר שלא יוסף צו על כך וכך: **למטה**. לא יפחות מכזית: **לריכים דעם**. שידעו שלשם כך נעשו. ורצ הונא לא פירש דעת מי ומפרשין לה אין ואמרינן הא ודאי פשיטא לן דכי אמר רב הונא לריכים דעת דעמו דמניח מיהא צעי דליהו עדיף שעושהו לשם כך מיהו מציעא לן דעת מי שהניחו ללרכו כגון דעשאו זה לצורך חצרו כלום לריך שימלך צו מחלה לעשותו על פיו: **עד סהוס שצב**. ולעומדים מוך לתחום לא היה דעמו של מניח עליהם ולא עלו על לבו לזוכין: **מסדר מסינא**. שהיה יודע משניות בגרסא ומחזר עליהן לפני מר שמואל שהיו סדורות צפוי כעיקרן: **סמוך אדידי**. דמערבנא אכולה נהדרעא שהיא עירו: **לשנה**. לשנה אחרת ^א וראש השנה היה שאין יכול להניח ולהסמות: **לידך אסור**. שאין דעמי על המזידין והפושעים שאינם חרדים לדברי חכמים: **לא ערובי חצרות**. לטלטל מחר דנראה כמתקן דבר: **שאסא אוסרו דבצר האסור** לו. כח יש צידך לאסור עליו מלנשות לורך מחר דצר שהוא אסור צו דיום היינו תחומין שאף ביו"ט אסור ללאת מן התחום: ואי אסא אוסרו. אין כח צידך לאסור לו מלתקן למחר דצר שהוא מותר צו דיום ואסור טלטול חצרות ליתיה דיום טוב: **משום דשלא רבי אלעזר** כו'. לפיכך הוצרכו לשאול לקולא קאמר שמואל או לחומרא משום דשלא ר' אלעזר לחומרא ואנו שונין דרבי לקולא לפיכך שואלים אנו שמואל שקצב הלכה כרבי היכי מתני לפלוגמיהו: **ואמר רב סחלס הוראס וכו'**. דרב פליג עליה ואמר הלכה כמ"ק: **כיון דמקלקלי צב רביס**. ששוכחין ומטלטלין בלא ערוב: היינו

שנלושו מדינים שלמות ומיהו פשטי"ץ של דגים שאפאז נכרי אין להסיר דיש בהם משום בשולי נכרים הואיל ונבצל שומן הדגים בתוך העיסה והדגים אסורין משום בשולי נכרים א"כ אף העיסה שמצחון אסורה ונעשה כולו בשולי נכרים אע"פ שהעיסה אין זה משום ב"ג דהא המירו את הפת וגם מה שנבצל זה אינו צעין מ"מ קודם שנבצל צעיסה היה צעין והיה נאסר וגמלא שהעיסה ^א נלושה מן האיסור דרבנן ויש ^ב שמסירין השומן ואוכלים אותן בכה"ג ואותן נילי"ש מדלא מצרכין עלייהו ברכת המוציא יש בהן משום ב"ג ומיהו אומר הר"ר יחיאל דאין בהם משום ב"ג כיון דדרך אפיית פת עזיד להו ועוד דאי קצב סעודתיה עלייהו מצרכן ברכת המוציא אלמא פת ניניהו: ^א **רבי אומר מערבין ערובי חצרות אבא** ר' אא ערובי תחומין. מימה הא רבי ס"ל בפרק בכל מערבין (עירובין דף לח: ושם) דשבת ויו"ט קדושה אחת היא וא"כ היכי מערבין ערובי חצרות היינו טעמא הכא דרבי דהא דאית ליה קדושה אחת הן היינו דבצר האסור לעשות ביו"ט כגון תחומין אסור לעשותם ביו"ט בשביל שבת דהא קדושה אחת הן אצל בשביל שקדושה אחת היא לא אסרינן דצר המותר לעשות ביו"ט עצמו כגון לטלטל בחצרו לעשות ערוב בשביל שבת:

אף

מסורת הש"ם

א. [מוספתא פ"ב], ב. [מוספתא שם], ג. [ועיין מוספוי' כטובות ז. ד"ה מתוקן], ד. [ודף קמה:], ה. י"א בלועה ועיין רש"א, ו. [וע"י מוספות ע"ז מ. ד"ה אמר רבא וכו' חולין סד. ד"ה סימנין].

הגהות הב"ח

א. תוס' ד"ה קמ"ל וכו' ויש שמסירין השומן. ב. י"ב ס"א ויש שמחירין השומן.

גליון הש"ם

רש"י ד"ה לשנה. ור"ה דהה. עיין משניות ח"פ סימן ק"ל:

מוסף רש"י

הרסנא עיקר. ואותו מוריס נאכל כמות שהוא חי ומי (ע"ז לח.). קמ"ל קמחא עיקר. ויש צו משום בשולי עמי"ם, שהקמא אינו נאכל מי (שם).

מוסף תוספות

א. שאם מלחן ישראל כיון שהוא נאכל כמות שהוא חי כשמבשל אחר כך הגוי אינו בישראל כ"כ ומותר. הרע"ב. (וע"י שו"ע יו"ד קיג סעי' יג. ב.) ולא דמי לעיסה הגילוושה שהביצים בטלים מתחלה ולא נאסרו מעולם. מוס' רמ"א שולחן סד. ד"ה סימנין. ג. [ו]ן מיוחדו כמיקני ביתא. ה.א"י. ט. כיון דהוצאה מותרת ביי"ט מותר לו לתקן ביי"ט לצורך השבת והא לא מיתחי כמיקנא ביתא, [וע"י שו"ע]. שם.